

Geachte raadsleden,

Ik sta vanavond voor u om verslag te doen van waar we nu staan in de informatiefase waarin wij ons op dit moment bevinden.

U weet dat ik begin juni de vraag kreeg om als informateur aan te treden en, met ondersteuning van de heer Rolph Dols, een nieuw informatieproces te leiden.

Kort nadat wij dit verzoek ontvingen, zijn wij met onze werkzaamheden gestart.

Wij hebben de verkiezingsprogramma's van de partijen die deelnamen aan de gemeenteraadsverkiezingen van maart jongstleden bestudeerd. Daarbij probeerden wij ons een beeld te vormen van de inhoudelijke overeenkomsten en verschillen tussen partijen. Liggen partijen op belangrijke dossiers ver uit elkaar? Waar zijn verschillen overbrugbaar? En welke combinaties lijken op inhoud kansrijk?

Bij deze eerste oriëntatie hebben wij bewust gekozen voor een zorgvuldige benadering. Het past een informateur niet om te snel conclusies te trekken. Tegelijkertijd menen wij dat er voldoende aanknopingspunten zijn om te komen tot een bestuurlijk stabiele coalitie én tot een gemeentebestuur waarin raad, college en ambtelijke organisatie op een constructieve wijze met elkaar kunnen samenwerken.

Ook hebben wij ons georiënteerd op de verschillende theoretische meerderheidscoalities die mogelijk zijn, om vervolgens te bezien welke daarvan politiek haalbaar zouden kunnen zijn.

Vorige week woensdag zijn wij gestart met een gespreksronde waarin wij afzonderlijk met alle acht fracties hebben gesproken. Op woensdag vonden gesprekken plaats met zes partijen en op vrijdag met de overige twee.

Ik wil hierbij nadrukkelijk stilstaan bij de wijze waarop deze gesprekken zijn verlopen. Alle gesprekken vonden plaats in een open, respectvolle en constructieve sfeer.

Iedere partij heeft de ruimte genomen én gekregen om haar verhaal, standpunten, zorgen en verwachtingen open en eerlijk met ons te delen. Wij hebben daarvoor veel waardering. Namens het informateursteam wil ik alle fracties danken voor hun openheid, hun coöperatieve houding en hun bereidheid om aan dit proces mee te werken.

Wij hebben bovendien ervaren dat er vertrouwen bestaat in het gekozen proces. Tegelijkertijd realiseert iedereen zich dat dit geen eenvoudige opgave is. Vrijwel alle gesprekspartners benadrukten dat zorgvuldigheid boven snelheid moet gaan, maar ook dat onnodige vertraging voorkomen moet worden. Dat evenwicht zullen wij de komende periode blijven bewaken.

In de gesprekken stond één vraag centraal:

Wie kan en wil met wie?

Dat is uiteindelijk de kern van ieder informatieproces.

Wij vroegen iedere partij:

- een duiding te geven van de verkiezingsuitslag;
- aan te geven over welke inhoudelijke opgaven afspraken gemaakt moeten worden;
- welke onderwerpen voor de partij niet onderhandelbaar zijn;
- welke coalitie voor de partij het meest gewenst is;
- of er partijen zijn waarmee niet zal worden samengewerkt;
- een verklaring te geven voor het uitblijven van resultaat tijdens de vorige informatiefase.

De meeste partijen geven aan dat de verkiezingsuitslag laat zien dat de huidige coalitie van Sluis Lokaal, VVD en CDA kan worden gecontinueerd. Net als in de vorige bestuursperiode beschikt deze combinatie over 11 van de 19 zetels in de raad.

De algemene teneur is dat deze coalitie de afgelopen tweeënhalf jaar voor bestuurlijke stabiliteit heeft gezorgd. Dat was ook nodig na de bestuurlijke turbulentie in de periode daarvoor.

De wethouders worden over het algemeen positief beoordeeld en de collegiale samenwerking binnen het college wordt door veel partijen genoemd.

Velen hadden verwacht dat na de verkiezingsuitslag een relatief kort informatie- en formatietraject zou volgen, waarna de bestaande coalitie haar werkzaamheden zou kunnen voortzetten. Dat is echter niet gebeurd.

Alle partijen geven aan dat er vanzelfsprekend inhoudelijke afspraken gemaakt moeten worden om tot een coalitie te komen. Deze afspraken krijgen hun beslag in een coalitieakkoord. Vrijwel alle gesprekspartners zijn van mening dat de inhoudelijke verschillen overbrugbaar zijn. Ook onze analyse van de verkiezingsprogramma's ondersteunt die conclusie. Alle partijen geven bovendien aan bereid te zijn om daarin flexibel te opereren. Niemand verwacht alles binnen te halen; samenwerken vraagt nu eenmaal om geven en nemen.

Vrijwel alle partijen spreken de ambitie uit om deel uit te maken van een nieuwe coalitie en verantwoordelijkheid te nemen door een wethouder te leveren. Daarmee heeft iedere partij vanzelfsprekend ook een eigen voorkeurscoalitie.

Op de vraag of partijen andere partijen uitsluiten, geeft de VVD aan niet te kiezen voor een coalitie waarin ook de PvdA deelneemt. Ook het CDA spreekt deze voorkeur uit.

In de gesprekken is eveneens uitgebreid stilgestaan bij de vraag waarom de vorige informatiefase niet tot een resultaat heeft geleid.

Steeds weer kwam daarbij hetzelfde thema naar voren: vertrouwen.

Waar Sluis Lokaal, VVD en CDA de afgelopen jaren veel vertrouwen in elkaar hadden, geven alle drie de partijen aan dat dit vertrouwen inmiddels grotendeels verdwenen is.

Ook andere partijen constateren dat.

Meerdere malen werd letterlijk gezegd: "We praten niet meer met elkaar, maar over elkaar."

Dat is een belangrijke constatering.

De vraag is niet alleen wat er is gebeurd, maar vooral hoe het vertrouwen kan worden hersteld. Want zolang vertrouwen ontbreekt, wordt iedere inhoudelijke onderhandeling aanzienlijk moeilijker.

Hoe verder?

Op basis van alle gesprekken zijn wij van oordeel dat de volgende stap in dit proces het beste gezet kan worden door de twee grootste partijen: Sluis Lokaal en de VVD.

Daarvoor is een duidelijke reden.

Beide partijen hebben van de kiezer een groot mandaat gekregen. Beiden hebben tijdens onze gesprekken nadrukkelijk uitgesproken verantwoordelijkheid te willen nemen voor het bestuur van de gemeente Sluis. Eveneens hebben beide partijen aangegeven dat zij handelen vanuit het belang van de gemeente en haar inwoners, en niet vanuit het eigen partijbelang.

Juist daarom vinden wij dat nu het moment is aangebroken om die verantwoordelijkheid ook zichtbaar te maken.

Wij stellen voor dat Sluis Lokaal en VVD, onder begeleiding van het informateursteam, met elkaar het gesprek aangaan. Niet om direct te onderhandelen over een coalitie, maar om eerst met elkaar te spreken over de onderlinge verhoudingen, de ontstane gevoeligheden en de wederzijdse verwachtingen.

De beweging die daarbij nodig is, is die van onderhandelen naar overleggen en van powerplay naar constructief handelen.

Niet de vraag wie er wint, maar de vraag wat de gemeente Sluis en haar inwoners nodig hebben, zou daarbij centraal moeten staan.

Wij vragen beide partijen te laten zien dat de verantwoordelijkheid die zij zeggen te willen nemen ook zichtbaar wordt in de manier waarop zij dit gesprek voeren: met openheid, respect en de bereidheid elkaar opnieuw te verstaan.

Afhankelijk van de uitkomsten kan worden gezien of één of twee andere partijen bij dit gesprek worden betrokken.

Met de overige zes partijen zullen wij afzonderlijk een vervolgesprek voeren. Daarin zullen wij onder meer bespreken welke bijdrage zij kunnen leveren aan het herstel van vertrouwen en aan een stabiele bestuurlijke samenwerking in de komende bestuursperiode.

Nadat deze gesprekken zijn gevoerd, zullen wij onze bevindingen opnieuw aan uw raad voorleggen.